

РЕШЕНИЕ

№ 136

гр. Враца, 18.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВРАЦА, I-ВИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Надя Г. Пеловска-Дилкова

Членове: Мирослав Д. Досов
Пламен К. Кучев

при участието на секретаря Г. Ем. Вълчкова-Цветкова
като разгледа докладваното от Надя Г. Пеловска-Дилкова Въззивно гражданско дело № 20231400500648 по описа за 2023 година

Въззивното производство е образувано въз основа на постъпила въззивна жалба от "ПРОФИ КРЕДИТ България" ЕООД-гр.София против Решение №226/24.10.2023г. на Районен съд-Бяла Слатина, постановено по гр. дело № 817/2023 г., в частта му, с която предявеният от жалбоподателя иск по чл.422 от ГПК за главница е бил отхвърлен за сумата от 78,35 лв.

В жалбата се твърди, че в посочената част решението на районния съд е неправилно. Жалбоподателят поддържа, че процесният договор за потребителски кредит е сключен в съответствие с всички изисквания на ЗПК, поради което не са налице основания за обявяване на неговата недействителност като в тази насока излага подробни и изчерпателни аргументи относно клаузите на така сключения договор и изразява несъгласие с извода на съда, че същият е недействителен на основание чл.11, ал.1, т.9 и т.10 от ЗПК. Посочва се, че същият е сключен в съответствие с Общите условия, предвидени за този вид договори и ясно е посочена методиката на формиране на ГПР, при което са спазени изискванията на ЗПК. Сочи се, че ГПР е фиксиран като абсолютна процентна стойност - 48,89 %, както и уговореният лихвен процент - 41,17 %, поради което и щом като ГПК се формира само от възнаградителната лихва, то не е необходимо в договора да се посочва какви са взетите предвид допускания на ГПР, още

повече, че те са посочени в разпоредбата на чл.5.2 от ОУ. Жалбоподателят твърди също, че посочване на методиката за изчисляване на ГПК се изисква само когато лихвеният процент е референтен, какъвто не е разглеждания случай. Поддържа се също така, че длъжникът е имал възможност да влияе върху съдържанието на договора, тъй като договорът е сключен в размер, идентичен със заявените в искането на длъжника параметри и длъжникът е бил предварително запознат с Общите условия и с цялата преддоговорна информация, съдържаща се в стандартния европейски формуляр. Посочва се, че с полагането на подпис длъжникът се е съгласил и е одобрил параметрите на договора за кредит, поради което следва да се приеме, че е налице индивидуално договаряне. Иска се отмяна на решението в обжалваната му част и уважаване на иска за главница в същата част. Претендира разноски за настоящето производство.

В срока по чл.263, ал.1 от ГПК от въззиваемата страна Г. Д. И., чрез пълномощника й-адв.П. И. П. от ХАК, е постъпил писмен отговор, с който жалбата се оспорва като неоснователна. Развиват се доводи, че при процесния договор за потребителски кредит не спазени изискванията на чл.10, ал.1, чл.11, ал.1, т.7-12 и 20 и ал.2, чл.12, ал.1, т.7-9 от ЗПК, поради което същият е недействителен, и счита, че правилно и обосновано районният съд е отхвърлил предявените от жалбоподателя искове по чл.422, вр.чл.415 от ГПК, вр. чл.79, ал.1 ЗЗД, вр. чл.240, ал.1 и ал.2 ЗЗД вр. чл.9 ЗПК и чл.86 ЗЗД. Иска се потвърждаване на обжалваното решение като правилно и законосъобразно. Претендират се разноски за оказана безплатна правна помощ на основание чл.38, ал.2 от ЗА във въззивното производство.

С въззивната жалба и с отговора страните не представят доказателства и не правят доказателствени искания.

При извършената проверка на редовността и допустимостта на въззивната жалба, настоящият съдебен състав констатира, че същата е подадена в срока по чл.259, ал.1 ГПК и отговаря на изискванията по чл.260 и чл.261 ГПК.

При констатираната редовност на жалбата, съгласно чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси той е ограничен от посоченото в жалбата.

Първоинстанционното съдебно решение е валидно и допустимо, постановено в съответствие с основаниято и петитума на искането за съдебна защита, предявено с исковата молба на ищеца.

За да се произнесе по основателността на жалбата, настоящият съдебен състав обсъди събраните доказателства поотделно и в тяхната пълнота, във връзка с изтъкнатите от страните доводи, при което приема следното:

Районен съд-Бяла Слатина е бил сезиран със заявление на "ПРОФИ КРЕДИТ България" ЕООД, с което се иска да бъде издадена заповед за изпълнение по реда на

чл.410 ГПК против Г. Д. И. за следните суми: сумата 413,26 лв., представляваща неплатена главница по Договор за потребителски кредит № *** от 26.08.2021г., ведно със законната лихва от датата на депозиране на заявлението до изплащане на вземането; сумата 66,06 лв., представляваща договорно възнаграждение за периода от 25.07.2022г.- 25.02.2023г.; сумата 105,73 лв., представляваща неплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга "Фаст"; сумата 213,30 лв., представляваща неплатено възнаграждение за закупена услуга "Флекси"; сумата от 30 лв., представляваща неплатени такси по Тарифа за извънсъдебно събиране на вземането; сумата 73,16 лв., представляваща лихва за забава за периода от 26.03.2022.до 25.02.2023г. и сумата от 7,81 лв.лихва за периода от 25.02.2023г.до 29.03.2023г.

Въз основа на заявлението е образувано ч.гр.д.№410/2023г. по описа на РС-Бяла Слатина, по което заповедният съд е издал заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.410 ГПК №252/03.04.2023г. в полза на "ПРОФИ КРЕДИТ България" ЕООД за сумите, посочени в заявлението, както и за сумата от 25 лв.държавна такса и сумата от 50 лв.юрисконсултско възнаграждение.

Препис от заповедта е връчен лично на длъжника Г. И. на 24.04.2023г. и в срока по чл.414, ал.2 ГПК е постъпило възражение от същата против издадената заповед за изпълнение.

След дадени указания, заявителят в срока по чл.415, ал.4 ГПК е предявил установителни искиове за вземанията, предмет на издадената заповед за изпълнение.

В исковата молба се твърди, че на 26.08.2021г. между страните е бил сключен Договор за потребителски кредит №*** при следните параметри: сума на кредита - 800 лв., срок на кредита - 18 месеца, размер на вноската - 59,90 лв., годишен процент на разходите – 48,89%, годишен лихвен процент – 41,17%, лихвен процент на ден - 0.11% и общо задължение по кредита – 1078,32 лв. Посочва се, че по избран и закупен пакет от допълнителни услуги, ответницата дължи още 240 лв. възнаграждение за закупена услуга "Фаст" и 480 лв. възнаграждение за закупена услуга "Флекси", с размер на вноската по закупените допълнителни услуги – 40 лв. Сочи се също, че общото задължение възлиза на 1798,32 лв., общият размер на вноската на 99,90 лв., а датата на погасяване е 25-ти ден от месеца.

Според изложеното в исковата молба, неразделна част от договора за кредит са общи условия, с които ответницата е предварително запозната, като на същата е представен и Стандартен европейски формуляр. Твърди се, че ответницата сама е изявила желание да сключи застраховка живот „Защита на кредита“, като е избрала също така и предоставената ѝ в чл.15 от Общите условия възможност да закупи допълнителните услуги „Фаст“ и „Флекси“.

Твърди се също, че ответницата не е изпълнявала поетите договорни задължения и е извършила само 10 пълни и 1 частична погасителни вноски, като с

изтичането на срока на договора е настъпила изискуемостта на всички задължения по него. Посочва се, че ответницата е платила общо 1008г., от които 0,83 лв. са отнесени за плащане на лихви за забава на осн.чл.12.1 от ОУ.

Според ищеца, ответницата продължава да дължи сума в общ размер от 871,51 лв., включваща: главница от 413,26 лв., договорно възнаграждение от 66,06 лв., възнаграждение за закупена услуга "Фаст" от 105,73 лв., възнаграждение за закупена услуга "Флекси" от 213,30 и лихва за забава в размер на 73,16 лв., което поражда за него интерес от търсене на защита на правата си по съдебен ред.

В срока по чл.131 ГПК е постъпил отговор от ответницата Г. И., чрез пълномощника и адв.П. П., с които се оспорват исковете като неоснователни и недоказани.

Ответницата признава, че е сключила с ищеца договор за потребителски кредит, но навежда доводи, че договорът е нищожен, поради противоречие с императивни разпоредби от ЗПК - чл.22 вр.чл. 11, ал. 1, т.т. 9 и 10, както и поради противоречие с добрите нрави, поради което счита, че дължи връщане само на чистата стойност на усвоения кредит. Развива съображения, че т. н. допълнителни услуги "Фаст" и "Флекси" следва да се разглеждат като неразривно свързани с договора за кредит и в този смисъл представляват скрито възнаграждение за кредитора и опит да се заобиколи нормата на чл.19, ал.4 ЗПК.

Посочва се, че в случая в договора са посочени само процентните стойности на ГПР, но не и по какъв начин е формиран същия и кои точно разходи са включени. Ответницата счита, че това поставя потребителя в неравностойно положение спрямо кредитора, тъй като няма информация колко точно е оскъпяването му по кредита, което е в директно противоречие с чл.3, § 1 и чл.4 от Директива 93/13/ЕИО, както и с разпоредбата на чл.11, ал.1, т.10 ЗПК. Отделно от това счита, че посочването в договора за кредит на по-нисък от действителния ГПР представлява невярна информация, която следва да се окачестви като нелоялна и заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.6, §1 от Директива 2005/29/ЕО.

В отговора се навеждат и доводи, че уговорената възнаградителна лихва надвишава повече от три пъти законната, което е в противоречие с добрите нрави според трайно установената практика на ВКС. Посочва се, че недействителността на тази клауза обуславя недействителност на целия договор, тъй като не са налице предпоставките на чл.26, ал.4 ЗЗД.

При така подадените искова молба и отговор, с обжалваното решение РС-Бяла Слатина е отхвърлил предявените искове като неоснователни и недоказани. Приел е, че договорът за кредит е недействителен, тъй като не отговаря на императивните изисквания по чл.11, ал.1, т.9 и т.10 от ЗПК, поради което по този договор и на осн.чл.23 от ЗПК ответницата дължи връщане единствено на чистата сума по кредита-800 лв. Констатирайки обаче, че плащанията, които ответницата е извършила по

кредита са в размер от 1000,80 лв., който надвишава чистата сума, районният съд е счел за неоснователен и иска за сумата от 413,26 лв., представляваща главница по договора за кредит.

Въззивната инстанция споделя направените от районния съд фактически и правни изводи и намира, че решението му е постановено при правилно приложение на материалния закон и доказателствата по делото, при което на основание чл.272 ГПК се присъединява и препраща към мотивите на първоинстанционния съд.

Във връзка с изложените във въззивната жалба доводи, следва да се добави и следното:

Според оплакванията във въззивната жалба, спорен между страните е останал въпросът за съответствието на сключения между страните договор за потребителски кредит с изискванията на чл. 11, ал. 1, т.10 ЗПК.

Съгласно посочената законова разпоредба, която има императивен характер, договорът за потребителски кредит следва да съдържа ГПР по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на ГПР по определения в приложение № 1 начин. Самият ГПР, както и общата сума, дължима от потребителя намират своите легални дефиниции в разпоредбите на чл.19, ал.1 ЗПК и § 1, т.2 от ДР на ЗПК, според които "ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит", а общата сума, дължима от потребителя е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя. Общите разходи по кредита също са легално дефинирани посредством разпоредбата на § 1, т.1 от ДР на ЗПК, според която това са "всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия".

Настоящият съдебен състав намира, че в случая договорената цена на пакетите по допълнителните услуги "Фаст" и "Флекси" представлява общ разход по кредита по смисъла на § 1, т.1 от ДР на ЗПК, тъй като несъмнено е пряко свързан с договора за потребителски кредит, както това е видно от приложения СЕФ, от договора за кредит и от погасителния план, според които потребителят дължи заплащането на посочените

допълнителни услуги. По своята същност тези договорки за допълнителни услуги са за допълнителни възнаграждения, извън уговорената възнаградителна лихва, които са пряко свързани с договора за кредит, били са известни на кредитора към момента на сключването на договора и потребителят е трябвало да заплати, поради което с оглед императивните разпоредби на чл.19, ал.1 ЗПК и § 1, т.1 от ДР на ЗПК е следвало да бъдат включени при изчисляване на годишния процент на разходите.

В случая кредиторът е обявил параметрите на общо оскъпяване на отпуснатия кредит по начин, изключващ възможност за възприемане от страна на потребителя на действително поетата финансова тежест, като е предложил отделно цени на кредита и на пакета допълнителни услуги и е оповестил годишен процент на разходите, без да включи в него значителния добавен разход за възнаграждение за тези, т.нар. услуги, равняващ се почти изцяло на размера на отпуснатия кредит - при общ размер на кредита от 800 лв., разходът за допълнителните услуги "Фаст" и "Флекси" е 720 лв. Този начин на договаряне е позволил на кредитора да заобиколи изискването за оповестяване на общия разход и забраната на чл.19, ал.4 ЗПК размерът на ГПР да не надвишава петкратния размер на законната лихва, доколкото при включване на разходите за допълнителни услуги размерът на ГПР би се увеличил над допустимия от закона такъв. Регламентираното от законодателя ограничение за размера на всички разходи по кредита цели да предотврати прекомерното му оскъпяване чрез въвеждане на други разходи, комисиони, възнаграждения от страна на търговеца, в нарушение на принципа на добросъвестността, което би довело до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя по смисъла на чл.143 ЗЗП, който закон намира приложение съгласно чл.24 ЗПК.

Гореизложеното обосновава извод не само за неравноправен характер на клаузите, касаещи договарянето на т.нар. допълнителни услуги, но и за противоречие на договора с императивните разпоредби на чл.11, ал.1, т.10 и чл.19, ал.4 ЗПК, доколкото в уговорения ГПР не са отразени всички действителни разходи по кредита. Така потребителят като икономически по-слабата страна е бил лишен от възможността да извърши информиран избор за крайната цена на договора и икономическите последици от него, за да може да съпоставя отделните кредитни продукти, с което се нарушава принципът на добросъвестността.

В обобщение на изложеното, съдът намира, че вписаните в договора параметри относно ГПР не кореспондират на изискуемото съдържание по чл.11, ал.1, т.10 ЗПК. Тази част от сделката е особено съществена за интересите на потребителите, тъй като целта на уредбата на ГПР по кредита е чрез императивни норми да се уеднакви изчисляването и посочването му в договора и това да служи за сравнение на кредитните продукти, да ориентира икономическия избор на потребителя и да му позволи да прецени обхвата на поетите от него задължения. Затова и неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо

съдържание законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че изключва валидността на договарянето - чл.22 ЗПК. В този смисъл, като не е посочил коректно неговата стойност и не е включил цените на допълнителните услуги, кредиторът е нарушил изискванията на закона, което е довело до недействителност на цялата сделка. В тази хипотеза потребителят следва да върне само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва и или други разходи по кредита, съгласно разпоредбата на чл.23 ЗПК. За пълнота следва да се отбележи, че доколкото тази недействителност се установява в производството по чл.422 ГПК, съдът следва да установи с решението си дължимата сума по приетия за недействителен договор за потребителски кредит, доколкото ЗПК е специален закон по отношение на ЗЗД и в цитираната разпоредба на чл.23 ЗПК е предвидено именно задължението на потребителя за връщане на чистата сума по кредита - Решение № 50174/26.10.2022 г. на ВКС по гр.д.№ 3855/2021 г., ГК, IV гр.отд. и др.

Постановявайки обжалваното решение, районният съд е приложил стриктно закона и след като въз основа на събраните по делото доказателства е установил, че чистата сума по кредита е в размер на 800 лв., а погашенията на ответницата са в размер на 1000,80 лв., правилно е приел всички искове за неоснователни. Установената недействителност на договора за кредит означава недействителност на всички негови клаузи, вкл.и клаузата за възнаградителна лихва, каквато по силата на недействителността не се дължи. Разпоредбата на чл.23 ЗПК напълно изключва възможността за дължимост на всякакви други суми извън чистата стойност на кредита, и тъй като е приложена правилно от районния съд, то постановеното от него решение ще следва да се потвърди изцяло.

По разноските:

При констатираната неоснователност на въззивната жалба, на осн.чл.78, ал.3 от ГПК жалбоподателя дължи заплащане на направените от въззиваемата деловодни разноски, каквито в случая се претендират единствено за адвокатско възнаграждение в условията на чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата. Упълномощения адвокат на въззиваемата Г. И. претендира присъждане на адвокатско възнаграждение в размер на 400 лв., което представлява минимума по чл.7, ал.2, т.1 Наредба №1/09.07.2004г.за МРАВ, към която наредба препраща разпоредбата на чл.38, ал.2 от ЗА. Като се има предвид, че посоченото възнаграждение от 400 лв. е минималното по Наредба №1/2003г., то с оглед разпоредбата на чл.38, ал.2, изр.2-ро от ЗА /“съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 и осъжда другата страна да го заплати“/, направеното от жалбоподателя възражение за прекомерност на претендираното възнаграждение се явява неоснователно.

Водим от горното, Врачанският окръжен съд

РЕШИ.

ПОТВЪРЖДАВА Решение №226/24.10.2023г. на Районен съд-Бяла Слатина, постановено по гр. дело № 817/2023 г., в обжалваната му част, с която предявеният от жалбоподателя "ПРОФИ КРЕДИТ България"ЕООД-гр.София, ЕИК *** иск по чл.422 от ГПК за главница, е бил отхвърлен за сумата от 78,35 лв.

ОСЪЖДА на осн.чл.38, ал.2 от ЗА "ПРОФИ КРЕДИТ България"ЕООД-гр.София, ЕИК *** ДА ЗАПЛАТИ на адвокат П. И. П. от АК-Хасково, с личен №***, сумата от 400 лв., представляваща адвокатско възнаграждение за оказана безплатна адвокатска защита на ответницата Г. Д. И. в производството пред настоящата инстанция.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____